

ENW'R CRAFFU	PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD Y CYFARFOD	11 Hydref 2018	
TEITL	Gweithredu Systemau Draenio Cynaliadwy ar Ddatblygiadau Newydd	
AWDUR	Owain Griffith	
AELOD CABINET	Y CYNGHORYDD GARETH GRIFFITH	
PWRPAS	I amlygu'r oblygiadau i'r Cyngor a datblygwyr drwy weithrediad Atodlen 3 o'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dwr 2010.	

Cefndir

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi y bydd y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 (Atodlen 3) yn dod i rym ar y 7fed o Ionawr, 2019. Yn unol â'r Ddeddf rhaid i ddatblygiadau newydd gynnwys nodweddion Systemau Draenio Cynaliadwy (SDC) sy'n bodloni safonau cenedlaethol. Mae felly yn ofynnol i bob Awdurdod Lleol i sefydlu corff fydd yn derbyn, cymeradwyo, mabwysiadu a gorfodi nodweddion SDC, yn unol â'r Rheoliadau newydd - sef y Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy (CCS).

Beth yw Systemau Draenio Cynaliadwy?

Mae agwedd Systemau Draenio Cynaliadwy (SDC) yn dynwared draenio naturiol, gan reoli dŵr ffo ar yr wyneb neu'n agos ato, ac mor agos at ei darddiad ag sydd modd, gan reoli'r llif (cyfaint a chyfradd y dŵr ffo) a rhoi amrywiaeth o fanteision ychwanegol. Mae'n gwrthgyferbynnu â'r technegau draenio traddodiadol, sy'n seiliedig ar bibelli tanddaear i gludo dŵr glaw ymaith o eiddo mor fuan ag sydd modd. Tra bydd pibelli yn aml yn cael eu defnyddio mewn systemau draenio SDC, eithriad fydd adeiladu systemau draenio dŵr wyneb ar ffurf pibelli carthffos yn unig. Mae'r SDC mwyaf effeithiol yn defnyddio cyfres o amrywiol gydrannau draenio (gan ddefnyddio unedau llystyfiannol lle mae hynny'n bosib), gan weithredu mor agos ag sy'n ymarferol at darddiad y dŵr ffo, gweithio fel dilyniant rheoli SDC (gweler yr eirfa) i reoli cyfraddau llif a lleihau cyfeintiau'r dŵr ffo, yn ogystal â thrin - a thrwy hynny warchod yr amgylchedd sy'n ei dderbyn.

Bydd SuDS sydd wedi eu dylunio'n dda ac yn hawdd i'w cynnal a'u cadw yn rhoi nifer o fanteision pwysig i'r amgylchedd lleol, i'r datblygiad ac i gymunedau lleol. Mae cydrannau draenio cynaliadwy ar yr wyneb yn weladwy o ran eu gweithredu a'u perfformiad, ac fel rheol maent yn symlach ac yn haws eu gweithredu, eu monitro a'u cynnal. Mae modd gwneud hyn fel arfer ochr yn ochr â gwaith arferol rheoli'r tirwedd, neu fel rhan ohono, ar unrhyw safle.

Proses

Dylid ystyried systemau draenio yng nghyfnodau cynharaf dylunio safle er mwyn cael dylanwad ar gynllun y ffyrdd, yr adeiladau a'r manau agored cyhoeddus. Dylai'r topograffeg a gofynion rheoli'r systemau dŵr wyneb fod yn sylfaen i gynllunio ffurf safle newydd, er mwyn draenio'r dŵr ffo a'i drin yn effeithiol. Lle bo datblygiad yn digwydd fesul cam, dylai dyluniad y cynllun SDC ystyried effeithiau pob cam yn ogystal â'r datblygiad yn ei gyfanrwydd ar berfformiad y system ddraenio dŵr wyneb.

Tra bod y broses gynllunio a'r proses cymeradwyo SDC yn ddwy broses ar wahân dan ddeddfwriaeth wahanol, mi fydd gan y naill ddylanwad ar y llall. Mae gofynion y CCS wedi ei gosod allan mewn ffordd sydd yn efelychu'r proses Cynllunio, fel bod a ddwy broses yn gallu digwydd ar y cyd. Bydd y Cyngor yn paratoi canllawiau ar gyfer datblygwyr yn amlinellu'r berthynas rhwng gofynion Cynllunio ag gofynion SDC gyda'r bwriad o annog datblygwyr i gynnal trafodaethau cynnar gyda'r ddau gorff cyn cyflwyno cais.

Bydd unrhyw ddatblygiad sydd ag oblygiadau draenio tir o fwy nag un tŷ, neu gydag arwynebedd adeiladu ac oblygiadau draenio o dros 100m² yn syrthio o fewn ofynion y ddeddf gan olygu bydd rhaid i'r CCS gymeradwyo'r dyluniad SDC. Mi fydd na ofyn ar y CCS fabwysiadu'r system SDC os yw'n gwasanaethu mwy nag un tŷ, ac wedi ei adeiladu yn unol â'r safonau cenedlaethol.

Mae diagram llif syml yn amlinellu gofynion y Corff Cymeradwyo SDC (CCS) wedi ei gynnwys fel Atodiad 1.

Oblygiadau i'r Cyngor

Mae creu corff o'r fath yn ofyn statudol newydd ar awdurdodau lleol, ond nid oes cyllid ychwanegol yn dod gan Lywodraeth Cymru. Yn yr hir dymor fe ddylai'r Corff fod yn hunan-ariannol, gyda'r ffioedd sydd ynghlwm a'r ceisiadau yn talu'r costau rhedeg. Mae yna fuddsoddiad sylweddol o ran amser staff wedi ei wneud yn barod, ag angen ei barhau dros y misoedd nesaf er mwyn sefydlu'r corff a datblygu prosesau a chyfundrefnau newydd i wneud yn siŵr fod yr Awdurdod mewn lle i dderbyn ceisiadau o fis Ionawr ymlaen.

Mae sefydlu a gweithredu'r CCS yn ddyletswydd statudol ar y Cyngor. Yn unol â'r rheoliadau newydd mi fydd nifer o achosion lle bydd hi'n ofynnol i'r Cyngor i fabwysiadu'r a chynnal a chadw'r nodweddion SDC. Heb brosesau a chyfundrefnau priodol mewn lle i wneud yn siŵr fod y systemau yn cael ei dylunio, adeiladu a'i chynnal yn gywir, mae yna risg ariannol i'r Cyngor drwy orfod mabwysiadu asedau o'r fath.

Atodlen 1 – Diagram Lif CCS

